

Vernieuwde Code Veilig Vervoer Rolstoelinzittende (Code VVR)

Verlengd tot
1 juli 2020

Veilig vervoer van rolstoelinzittenden is al jarenlang een thema dat de aandacht heeft binnen de branche. Een leidraad voor het veilig vervoeren van inzittenden in een rolstoel of wandelwagen (rolstoelgebruiker). Per 1 januari 2019 gaat de [vernieuwde Code VVR](#) van kracht. Hiermee is er verscherpte aandacht voor een veilige zitplaats van rolstoelgebruikers tijdens (taxi-)vervoer. In het belang van de gebruikers, chauffeurs van rolstoelvervoer en de organisaties waarbinnen zij actief zijn, beschrijft de Code VVR de (wettelijke) regels waaraan moet worden voldaan.

In de herziene Code VVR zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd. Hieronder de 2 belangrijkste wijzigingen voor gebruikers van de Etac R82-voorzieningen:

1. Alleen nog een crashgeteste rolstoel als vervangende zitplaats

Wanneer de rolstoelgebruiker de overstap van/naar een vaste zitplaats kan maken tijdens vervoer, zal dit altijd de voorkeur hebben. Kan de rolstoelgebruiker dit niet, dan mag de rolstoel alleen nog dienen als vervangende zitplaats wanneer de rolstoel voldoet aan de ISO7176-19 (dat is de crashtest).

De chauffeur kan beoordelen aan de hand van visuele kenmerken of de rolstoel is goedgekeurd volgens deze norm. De chauffeur kijkt hiervoor naar de taxihaaksymbolen die verplicht geplakt zijn bij de transportbevestigingsogen die op de rolstoel aanwezig dienen te zijn (zie afbeelding 1).

Afb. 1

Zijn de symbolen niet of slecht leesbaar aanwezig, of zijn de transportbevestigingsogen in het geheel niet aanwezig, dan is het noodzaak deze alsnog aan te brengen.

Gebruik het overzicht Veilig Vervoer op onze [website](#) om te bepalen of de Etac R82-rolstoel goedgekeurd is volgens de ISO7176-19 en welke accessoires (nadien) gemonteerd moeten worden.

2. Oplossingen voor aangepaste/complex rolstoelen

Sommige rolstoelen zijn zodanig complex of aangepast dat er geen crashtest mogelijk is.

Onderling bekijken fabrikanten continu of het bereik van de crashtest is uit te breiden. Wanneer (delen van) producten gecombineerd worden kunnen fabrikanten middels het opstellen van een convenant kenbaar maken dat kwaliteit en veiligheid gewaarborgd blijft. Zo ook bij Etac R82, hierdoor vallen ook steeds meer complex uitgevoerde rolstoelen binnen de grenzen van de norm.

Een actueel overzicht van opgestelde convenanten is te vinden op de site van de branchevereniging [Firevaned](#).

Er blijft echter altijd nog een restgroep die niet aan de eisen kan voldoen. Daarmee zou deze laatste gebruikersgroep volgens de huidige afspraken niet meer vervoerd kunnen worden binnen het collectief vervoer. De oplossing voor hen is dat vanwege de complexiteit van de rolstoel, de gebruiker alleen nog individueel vervoerd mag worden. Per situatie wordt dan door de chauffeur bekeken wat de meest veilige manier is.

Goedgekeurde rolstoel in de praktijk

Allereerst zijn er verplichtingen:

- De voorziening mag alleen als vervangende zitplaats dienen wanneer deze is goedgekeurd volgens de norm (ISO 7176-19); zie ook de vernieuwde [Code VVR](#).
- De auto moet voorzien zijn van het juiste vastzetsysteem en vastzetmaterialen. Het vastzetsysteem bestaat uit vloerpunten en spanbanden waarmee de rolstoel veilig wordt vastgezet én een veiligheidsgordel. Ook dit systeem dient te zijn goedgekeurd volgens de norm (ISO 10542).

Rolstoel op de juiste manier vastzetten

- Haak de spanbanden (vier in totaal) uitsluitend vast aan een daarvoor bestemd vastzetpunt (haaksymbool) met de rolstoelgebruiker in een voorwaartse rijrichting.
- Zorg dat de spanbanden een hoek van liefst 45° naar beneden maken en licht gespannen zijn.
- Zet spanbanden nooit gekruist of gedraaid vast.
- Vergrendel de spanbanden. De rolstoel mag niet bewegen als u er tegen duwt.

Als een auto bij 48 km/u een botsing maakt, schieten alle losse voorwerpen in de auto naar voren. Alles wat vast staat trekt met een gewicht van 20x zijn gewicht aan de gordels en vastzetpunten. Een gebruiker van 50 kg in een rolstoel van 25 kg trekt dan met 1500 kg aan het vastzetsysteem (immers $50 + 25 = 75$ kg; $75 \times 20 = 1500$ kg).

Hoe sneller wordt gereden, hoe groter de kracht. Ongeschikt materiaal (vastzetsysteem of rolstoel) begeeft het op zo'n moment. De gebruiker kan daardoor ernstig gewond raken. Een rolstoel of wandelwagen met ISO 7176-19 kan een frontale botsing van de auto met 48 km/u aan.

Gordelgebruik

De chauffeur is verantwoordelijk voor het juiste gordelgebruik bij rolstoelinzittenden:

- Zorg dat de driepuntsgordel onbelemmerd langs het lichaam loopt; via de kortste weg over de schouder, over de borst en om de heup. Waar mogelijk is dit onder de armleuningen door. Gebruik indien aanwezig de gordelgeleiding.
- De gebruiker dient "rechtop" te zitten.
- Tijdens het gebruik mogen de banden van de veiligheidsgordel niet zijn gedraaid.
- Bevestig de veiligheidsgordel aan het vastzetsysteem (wanneer deze niet al vastzit aan de vloer van het voertuig).

De gebruikers van Etac R82-voorzieningen hebben veelal houdingsondersteuning nodig in de vorm van een fixatie om te kunnen zitten. Houdingsfixatie (zoals onder andere een heupgordel, zitbroek en/of 4-puntsvest) zijn gemonteerd aan de rolstoel of wandelwagen en niet aan de auto.

Dergelijke houdingsfixatie is niet sterk genoeg om de klap van een ongeval op te vangen.

[Een aparte veiligheidsgordel is verplicht!](#)

Raadpleeg ook het document [Transport in motorvoertuigen](#) op onze website.

Bijlagen bij de code VVR - voor u gelezen

Op grond van [Code VVR](#)

Hoofdsteunen

Een hoofdsteun, van het juiste materiaal met correcte afmetingen en op de goede hoogte afgesteld, kan bij aanrijdingen nekletsel of erger voorkomen. Er zijn echter ook situaties waarin een hoofdsteun eerder gevaarlijk dan beschermend is.

De wet geeft voor hoofdsteungebruik op rolstoelen geen aanwijzingen, er is dan ook *geen wettelijke verplichting*. Toch is het goed een hoofdsteun te gebruiken wanneer dat (technisch) mogelijk is.

Voorwaarde is dat de hoofdsteun voldoende stevig aan de rolstoel of het voertuig bevestigd is zodat deze tijdens een ongeval niet los kan raken. Bovendien moeten de instelpunten de krachten van een botsing kunnen doorstaan.

Leidraad met betrekking tot hoofdsteunen:

- Vermijd hoofdsteunen met scherpe delen aan de achterzijde.
- Hoofdsteunen die meervoudig instelbaar, wegklapbaar of -draaibaar zijn moeten afdoende geblokkeerd kunnen worden tijdens het vervoer.
- Als het voertuig (bijv. rolstoeltaxi) is uitgerust met een externe hoofdsteun die goed afgesteld kan worden op de passagier verdient het gebruik daarvan de voorkeur.
- Als een goede hoofdsteun niet mogelijk is, is in de meeste gevallen géén hoofdsteun minder risicovol dan een onveilige hoofdsteun.

Werkblad

Een werkblad op een rolstoel geeft bij een botsing tijdens het vervoer grote risico's. Een werkblad kan bij plotseling (zeer) hard remmen of een botsing ernstig (inwendig) letsel veroorzaken. Het afnemen van een werkblad tijdens het vervoer is daarom noodzakelijk.

In uitzonderingsgevallen is de aanwezigheid van een werkblad echter onontkoombaar, ook tijdens het vervoer. Het werkblad kan bijvoorbeeld voorzien zijn van communicatieapparatuur waardoor het afnemen van het blad problematisch is. Hoewel er verschillende situaties voorkomen en verschillende oplossingen denkbaar zijn, is de beste gedragslijn om dan extra aandacht te geven aan de juiste afstelling van het heupgedeelte van de veiligheidsgordel en vervolgens het werkblad zoveel mogelijk naar voren te trekken. Zo ontstaat er ruimte tussen de rand van het werkblad en de buik. Bij een botsing kan die ruimte helpen voorkomen dat de rand van het werkblad buikletsel veroorzaakt.

Rechttop positie

Er is een groep rolstoelgebruikers voor wie het onmogelijk is om een "rechttop" positie in te nemen. Het gebruik van de standaard aanwezige veiligheidsgordel zal voor deze categorie rolstoel gebruikers per definitie onmogelijk zijn.

Het gebruik van speciale gordels is onder voorwaarden toegestaan, maar moeten wel voldoen aan zeer specifieke eisen.

In geval van een voorziening die op meerdere manieren verstelbaar is, is het van belang dat de rugleuning in de "rechttop" positie staat. Dit betekent dat de stoelzitting horizontaal is en een eventuele hoog-laag verstelling in zijn laagste stand staat.

Er bestaat de mogelijkheid tot het aanvragen van een ontheffing van de draagplicht van een veiligheidsgordel. Zie hiervoor de site van het [CBR](#). Dit lost het probleem echter alleen juridisch op.